Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Innovatie

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
4 mei 2026

Kenmerk
DGBI-I / 106192399

Kopie aan

Bijlage(n)

nota
TER BESLISSING

Kamerbrief over voortgang Lange-termijn Ruimtevaartagenda

Parafenroute
[redacted]

Aanleiding

Tijdens het commissiedebat Ruimtevaart van 9 april 2025 is toegezegd de Kamer jaarlijks te informeren over de voortgang van de Lange-termijn Ruimtevaartagenda (LTR), het strategisch kompas voor het Nederlandse ruimtevaartbeleid.

De LTR-updatebrief wordt via deze nota aan u voorgelegd, vooruitlopend op het onderraadtraject. Als bijlage worden tevens de geactualiseerde interdepartementale afspraken met de Netherlands Space Agency (NLSA) en het bijbehorende mandaat voorgelegd.

Na akkoord wordt de brief geagendeerd voor de CEDI van 19 mei, gevolgd door behandeling in de REDI op 2 juni en de Ministerraad op 5 juni. De brief wordt mede verzonden namens de ministers van BZ, DEF, IenW en OCW.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met verzending van de LTR-updatebrief aan de CEDI van 19 mei (bijlage 1).
- Akkoord gaan met de interdepartementale afspraken met NLSA (bijlage 2) en het geactualiseerde mandaat (bijlage 3).

Kernpunten

- Met de LTR-updatebrief wordt de Kamer jaarlijks geïnformeerd over de voortgang in het ruimtevaartdomein.
- De LTR bevat zes missies; op alle missies zijn belangrijke ontwikkelingen te melden (zie toelichting). Tegelijkertijd blijft financiering een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren.
- In de LTR en de bijbehorende kabinetsreactie is opgenomen dat de aansturing van de Netherlands Space Agency geactualiseerd moet worden. Zowel het convenant als het mandaat zijn herzien; dit versterkt de interdepartementale samenwerking en de governance.

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Innovatie

Kenmerk
DGBI-I / 106192399

- De stukken worden parallel voorgelegd aan IenW, OCW, BZ en DEF. Na behandeling in de CEDI (19 mei) en REDI (2 juni) volgt agendering in de MR (5 juni).
- Na MR-akkoord wordt de brief aan de Kamer verzonden en start parallel het Staatscouranttraject voor formalisering van de interdepartementale afspraken en het mandaat.

Toelichting

1. LTR-updatebrief

- De LTR is een advies aan aankomende kabinetten met een integraal kompas voor het Nederlandse ruimtevaartbeleid voor de komende 10–15 jaar. De agenda bevat zes missies: (i) veiligheid en defensie, (ii) klimaat en leefomgeving, (iii) wetenschap, (iv) gebruik van satellietdata, (v) versterking van het verdienvermogen en (vi) het internationaal juridisch kader.
- In de kabinetsreactie op de LTR onderschrijft het kabinet deze visie en ambitie en is daarmee een integraal onderdeel van het ruimtevaartbeleid. Uw voorganger heeft toegezegd de Kamer jaarlijks te informeren over de voortgang van de LTR.
- In de LTR-updatebrief wordt per missie de voortgang beschreven. Belangrijke ontwikkelingen zijn onder meer:
    - Missie 1: maatregelen om verstoringen en manipulatie van satellietnavigatiesystemen voor plaats-, navigatie- en tijdsbepaling tegen te gaan.
    - Missie 2: start van de TANGO-missie voor het meten van broeikasgasemissies op fabrieksniveau.
    - Missie 3: verdere uitbouw van Nederlandse sterktes in astrofysica en aardobservatie via instrumentontwikkeling en wetenschappelijk gebruik.
    - Missie 4: borging van de beschikbaarheid van satellietdata via het Satellietdataportaal.
    - Missie 5: investeringen via ESA; tijdens de Ministeriële Conferentie 2025 is voor 2026–2028 in totaal € 450 miljoen toegezegd.
    - Missie 6: gecoördineerde Nederlandse inzet in Europese trajecten rondom het gebruik van de ruimte, waaronder de EU Space Act.

Financiering

- Hoewel op alle missies voortgang is geboekt, blijft financiering een belangrijk knelpunt. De financiering loopt in belangrijke mate via de bijdrage van Nederland aan ESA.
- Op basis van de ESA-norm zou de Nederlandse bijdrage circa 4,87% van het totale ESA-budget bedragen. Nederland heeft bij de Ministeriële Conferentie 2025 circa € 450,3 miljoen ingeschreven, wat neerkomt op ongeveer 2,6%.
- Door het geo-returnprincipe vloeien deze middelen terug naar Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen.
- Het verschil met de ESA-norm blijft een aandachtspunt, ook vanuit ESA zelf.

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Innovatie

Kenmerk
DGBI-I / 106192399

2. Interdepartementale afspraken met NLSA + onderliggend mandaat
    - De Netherlands Space Agency is de uitvoeringsorganisatie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het ruimtevaartbeleid. De organisatie is bedrijfsmatig ondergebracht bij RVO, maar valt onder een ministerieel convenant en mandaat.
    - In 2008 hebben EZK, OCW, IenW en NWO een convenant gesloten ter oprichting van de Netherlands Space Office (NSO), met een bijbehorend mandaat. In de kabinetsreactie op de LTR is door het kabinet aangekondigd de naam van de het NSO te wijzigen naar Netherlands Space Agency (NLSA) en het convenant en mandaat te actualiseren en te verstevigen.
    - Aanleiding voor actualisatie is onder meer:
        - de naamswijziging van NSO naar NLSA per 3 maart 2026, ter versterking van de internationale positionering.
        - bij de herziening van de governance van NLSA is duidelijk geworden dat de rol en verantwoordelijkheden van opdrachtgever niet langer goed aansluiten bij NWO. NWO zal daarom niet langer als opdrachtgever betrokken zijn bij NLSA. OCW, reeds opdrachtgever van NLSA, zal de belangen van de wetenschap (blijven) behartigen. Dit brengt ook aanpassingen met zich mee in de financieringsstromen tussen OCW, NWO en NLSA.
        - de betrokkenheid van de ministeries van DEF en BZ bij NLSA wenselijk wordt geacht als onderdeel van het Rijksbrede ruimtevaartbeleid. Dit is aangegeven onder andere de kabinetsreactie op het rapport van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) ‘Regie op veiligheid in de ruimte’.
        - DEF wil op basis van dit rapport hiervan formeel opdrachtgever worden van NLSA als vierde departement en is daarom opgenomen in de interdepartementale afspraken voor de aansturing van NLSA.
        - een inventarisatie bij BZ leerde dat dit op dit moment (nog) niet opportuun werd geacht door het departement. Echter, als BZ zich in de toekomst ook opdrachtgever wil worden, is daar ruimte voor.
        - behoefte om de relatie tussen NLSA en de eigenaar (pSG EZK) te verduidelijken.
        - actualisatie van de internationale vertegenwoordiging van NLSA.
    - DEF wordt met deze wijziging formeel opdrachtgever en partij bij de interdepartementale afspraken, die het bestaande convenant vervangen.
    - De aanpassingen versterken de interdepartementale samenwerking en de governance van NLSA.